

La unitat de la llengua i l'Alguer

A l'entrada de la ciutat vella de l'Alguer, tocant a la Porta Terra, fa quasi vint anys que existeix un monument, un monòlit amb un mosaic de figures estilitzades, i encapçalat per una escrita: ?Unitat de la Llengua?. Per molts anys, quan encara era un petit alguerès, no sabia què significava, recordo només que m'agradava per què era colorat. Molts anys més tard, durant la cerimònia final del XXXV Aplec Excursionista dels Països Catalans, que aquell any és feia a l'Alguer, davant d'aquell monument se trobaven les delegacions de los territoris de parla catalana, tot reunits com a testimoniar l'existència d'una cultura comuna. Eren més de deu anys que havia deixat la mia ciutat, i malgrat hagi passat mil voltes davant d'aquell monument, me pareix que mai havia tornat a mira-ho bé. A partir d'aquell dia he tornat a tenir en especial passió per aquella part de ciutat.

Si avui Sardenya fos encara part de la monarquia espanyola, com ho era fins a principis del segle XVIII, seria interessant veure quin tipus d'acrònim s'hauria d'inventar per definir el català de l'Alguer. Perquè a l'Alguer se parla una variant curiosa del català, un català que olora a segle XIX i que té importants influències de sard i d'italià. Però sempre és català, encare que moltes de les persones que visiten la ciutat diguin de no haver-ho sentit parlar. O que molts de los algueresos que no han tingut la ocasió de mantenir relacions amb altres catalanoparlants, diguin lo contrari.

Efectivament costa entendre l'alguerès el primer cop que s'escolta. La majoria s'espera una pronúncia a la mallorquina, o menorquina, però el català de l'Alguer sona a sard, i un poc a italià. A mi també m'ha costat molt entendre el català continental la primera volta que l'he sentit, el so m'era familiar, tenia la sensació de que los meus interlocutors parlaven quelcom similar al meu alguerès, però en un primer moment era difícil distingir bé les paraules. Amb els temps te vas acostumant, i encare que no tindrà mai els colors del teu argot, és tracta de la mateixa llengua.

Avui que des de més parts s'intenta dividir la llengua, és important recordar com molt lluny d'aquí (però no tant), una petita comunitat que amb pocs recursos i quasi cap ajuda institucional, hagi volgut mostrar la seva preocupació per un idioma i el fet que, malgrat distàncies i considerant totes les influències lingüístiques i culturals, la sua funció és d'unir, no pas dividir. La sua funció és fer comunicar no tancar, com molts proposant falses diferències entre idiomes, definicions estrambòtiques o grafies disfuncionals intenten fer en aqueix moment històric. A Catalunya sobretot, però a voltes poden trobar adeptes a l'Alguer.